

Nr 222

Av fru **Sjövall**, om inrättande vid karolinska institutet av en professur i fortplantningsendokrinologi.

Den explosionsartade befolkningsutvecklingen är det allt överskuggande problemet för u-länderna. Olika familjeplaneringsprojekt har därför igångsatts i skilda delar av världen. Även Sverige har deltagit i denna verksamhet och kan på lång sikt väntas stödja dessa väsentliga u-landsprojekt i ökad omfattning.

Familjeplaneringsarbetet har hittills bedrivits som organiserad upplysningsverksamhet, och olika hormonella samt mekaniska kontraceptiva medel har använts. Dessa medel representerar under inga förhållanden någon idealisk eller definitiv lösning på problemet. Det väsentliga hindret är våra bristfälliga kunskaper om de hormonella faktorer som reglerar de mänskliga fortplantningsprocesserna. Fortplantningsendokrinologien har följaktligen blivit ett ämnesområde som kommit att stå i centrum när det gäller att lösa dessa väsentliga frågeställningar. Trots de lovande resultat som hittills erhållits behövs det en mycket kraftigt intensifierad forskning inom detta område. Å andra sidan bör denna forskning för att bli helt effektiv få en utpräglad klinisk-experimentell karaktär. Effektiviteten i fältarbetet skulle givetvis också kunna ökas avsevärt om man hade en inhemsk, fast organiserad forskning att repliera på.

Sverige skulle i detta hänseende på längre sikt kunna intaga en ledande ställning, då vi har en av den moderna fortplantningsendokrinologiens mest framstående representanter inom våra gränser, nämligen docent Egon Diczfalusy, karolinska institutet, Stockholm.

År 1962 gav Fordstiftelsen Diczfalusy ett anslag på 2,5 miljoner kronor för hans forskning inom fortplantningsendokrinologien. En del av detta anslag, eller ca 825 000 kronor, skall användas till byggande av laboratorielokaler. Detta stora anslag visar bl. a. vilken stor vikt man på det internationella planet lägger vid Diczfalusys forskning.

Statens medicinska forskningsråd har nu som ett provisorium givit Diczfalusy en forskarbefattning, och karolinska institutet har i sina petita för år 1965/66 med mycket hög prioritet uppfört en professur i fortplantningsendokrinologi med Diczfalusy som förste innehavare. Denna tjänst beviljades emellertid ej, trots att den tillstyrktes av universitetskanslern. Karolinska institutet upprepar i petita för 1966/67 sitt äskande och uppför tjänsten på första plats. Även denna gång tillstyrks yrkandet av universitetskanslern. Chefen för ecklesiastikdepartementet har emellertid ej heller i år ansett sig kunna tillstyrka tjänsten.

Undervisningen i detta ämne för blivande svenska läkare är av stor betydelse, och denna kan ordnas först om en ordinarie professur inrättas vid karolinska institutet. Den högre undervisningen och forskningen i Sverige skulle också kraftigt stimuleras genom ett dylikt arrangemang. Den forskning som innefattas i begreppet fortplantningsendokrinologi har också stor betydelse för förståelsen av fostrets utveckling samt för bedömningen av skadeverkningar på fostret genom yttre och inre faktorer, liksom givetvis även för belysandet av olika hormonellt betingade sterilitetsproblem.

En vidgad forskning inom fortplantningsendokrinologien är ett mycket viktigt moment när det gäller att hindra befolkningstillväxten i u-länderna. Genom att inrätta en ordinarie professur i detta ämne erhåller man en fast organiserad, mycket kvalificerad forskargrupp som verksamt kan bidra till att lösa denna viktiga fråga. Forskningsarbete och handledning av forskare från u-länderna är vidare av stor betydelse för den fortsatta internationella utvecklingen.

Med hänvisning till ovanstående hemställes,

att riksdagen måtte från den 1 juli 1966 besluta om inrättandet av en professur i fortplantningsendokrinologi vid karolinska institutet med docent Egon Diczfalusy som förste innehavare.

Stockholm den 25 januari 1966

Elisabet Sjövall